

«Βουλγαρία - Ρουμανία. Οικονομικές - Κοινωνικές - Πολιτικές Εξελίξεις. Ιανουάριος 2010.»

Της Πέννου Κονιτσιώτη
Επιστημονικής Συνεργάτη του ΕΚΕΜ

Βουλγαρία

Πολιτικά

Μεγάλη αναταραχή προκλήθηκε στη Βουλγαρία όταν ένας Υπουργός της Κυβέρνησης χωρίς χαρτοφυλάκιο, ο Bojidar Dimitrov, δήλωσε στη Βουλγαρική εφημερίδα "24 Hours" ότι: «Η Οθωμανική Αυτοκρατορία το 1913 απέλασε εκατοντάδες χιλιάδες Βούλγαρων, οι οποίοι διαβίωναν στη δυτική πλευρά του Βοσπόρου. Έφτασε το 1923 προκειμένου η Δημοκρατία της Τουρκίας να αναγνωρίσει τα δικαιώματα των ανθρώπων που εκπατρίστηκαν με τη Συνθήκη του 1925, αλλά η συμφωνία δεν εφαρμόστηκε ποτέ». Ακολούθησαν δηλώσεις εκπροσώπου του γραφείου τύπου της κυβέρνησης, Veselin Ninov, ο οποίος ξεκαθάρισε στο EUsobserver ότι «η υπόθεση αυτή είναι περισσότερο ιστορική παρά πολιτική». Στην ερώτηση όμως αν η Βουλγαρία είναι έτοιμη να ασκήσει βέτο στις διαπραγματεύσεις περί ένταξης της Τουρκίας στην Ε.Ε. εξαιτίας αυτού του ζητήματος, απάντησε ότι «υπάρχει αυτή η δυνατότητα. Αλλά αυτό το ζήτημα είναι μια από τις πολλές προϋποθέσεις που η Βουλγαρία έχει θέσει προκειμένου να στηρίξει την τουρκική υποψηφιότητα. Υπάρχουν ακόμα ζητήματα που σχετίζονται με την διαχείριση των προγραμμάτων ενέργειας και υδάτων¹. Ο Βούλγαρος Πρωθυπουργός όμως, Boyko Borisov, απείλησε να αποκλείσει τον κ. Dimitrov από την κυβέρνηση, αν επαναλάβει άλλη φορά τις θέσεις του, σε μια προσπάθεια να εξομαλύνει τη διαμάχη. Ακολούθως, ο Υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας, Ahmet Davutoglu, τόνισε ότι «η φιλία μεταξύ της Βουλγαρίας και της Τουρκίας είναι για το καλό και των δύο κρατών. Θα ήταν προτιμότερο δηλώσεις που μπορούν να βλάψουν τη φιλία αυτή να αποφεύγονται». Σε μια επίσης προσπάθεια να χαμηλώσει τα πνεύματα τις ημέρες που ακολούθησαν, σύμφωνα με το βουλγαρικό ειδησεογραφικό πρακτορείο "Novinite" ο αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών της Βουλγαρίας, Marin Raykov, ξεκαθάρισε ότι «δεν υπάρχει ζήτημα άσκησης βέτο» και ότι «η Βουλγαρία στηρίζει όλες τις αποφάσεις της Ε.Ε. αναφορικά με το διάλογο που διεξάγεται μεταξύ των Βρυξελλών και της Άγκυρας²».

Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα της παραπάνω έριδας ξεκινούσαν οι ακροάσεις για της υποψηφιότητες τους Ευρωπαϊών Επιτρόπων. Οι 26 Επίτροποι επρόκειτο να παρουσιαστούν ενώπιον των κοινοβουλευτικών

¹ Rettman An. 04/01/2010. «Bulgaria puts price on Turkey's EU membership», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
<http://euobserver.com>

² Rettman An. 07/01/2010. «Bulgaria backpedals on Turkey compensation claim», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
<http://euobserver.com>

επιτροπών που σχετίζονται περισσότερο με το χαρτοφυλάκιο που χειρίζονται σε μία 3 ωρών διαδικασία ερωτήσεων, σχετικά με την καταλληλότητά τους για τη θέση αυτή, όπως επίσης και για την ανεξαρτησία τους αλλά και για τη δέσμευσή τους στην Ε.Ε.³. Στο πλαίσιο αυτό, η κεντρο-δεξιά πλευρά του Κοινοβουλίου εξαπέλυσε επίθεση εναντίον της αριστερής υποψήφιας της Βουλγαρίας, υποστηρίζοντας με αυτόν τον τρόπο τη δική της υποψήφια από τη Βουλγαρία. Κέντρο της διαμάχης αποτέλεσε η Rumiana Jeleva, η Βουλγάρα υποψήφια για το χαρτοφυλάκιο της ανθρωπιστικής βοήθειας, η οποία κατηγορήθηκε ότι ψευδολογούσε σχετικά με τα οικονομικά της στοιχεία, αλλά και τη σχέση του συζύγου της με το οργανωμένο έγκλημα. Κατόπιν αυτού, οι νομικές υπηρεσίες του Κοινοβουλίου ξεκίνησαν έρευνα σχετικά με τις οικονομικές δηλώσεις της κας Jeleva. Όπως ήταν αναμενόμενο, το κεντρο-δεξιό κόμμα EPP στήριξε την ως άνω υποψήφια τονίζοντας ότι «θα υπερασπιστούμε την ακεραιότητα της προσωπικότητάς της ενάντια σε ανυπόστατες κατηγορίες», ενώ διατύπωσε ότι «το θέμα θα πρέπει να ξεκαθαριστεί από τις βουλγαρικές αρχές, τον κ. Barroso και την ίδια την υποψήφια⁴». Πέραν αυτού όμως, ανώτερα στελέχη της σοσιαλιστικής ομάδας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επικεντρώθηκαν και στην ουσία της υποψηφιότητάς της κας Jeleva, ενώ ο Αυστριακός κεντρο-αριστερός Hannes Swoboda υποστήριξε ότι «εκτός από την οικονομικό ζήτημα, είχε την πιο αδύνατη παρουσία, πολύ κατώτερη των απαιτούμενων standards». Ο δε Γερμανός επικεφαλής της Σοσιαλιστικής ομάδας, Martin Schulz, υπογράμμισε ότι «φοβάμαι ότι η δεύτερη συνέντευξη θα είναι πολύ χειρότερη από την πρώτη. Η επίδοσή της υπόδειξε πέραν κάθε αμφιβολίας ότι είναι ακατάλληλη⁵». Από την άλλη πλευρά, ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Jose Manuel Barroso, επικύρωσε την υποψηφιότητα της Rumiana Jeleva, δίνοντας νέα τροπή στο πολιτικό δράμα που ξέσπασε στις Βρυξέλλες. Σε γράμμα που απέστειλε ο ίδιος ο κ. Barroso σημείωσε για άλλη μια φορά ότι «η κα Jeleva τον διαβεβαίωσε ότι οι οικονομικές της δηλώσεις ήταν απόλυτα ακριβείς και πλήρεις». Τόνισε δε ότι «διαθέτει τις γενικές απαραίτητες ικανότητες, διεθνή εμπειρία και επιδεικνύει τα απαιτούμενα επίπεδα δέσμευσης στην Ε.Ε.». Προς ενίσχυση της θέσης του ο κ. Barroso αναφέρθηκε στο γεγονός ότι «η κα Jeleva έχει εκλεγεί δύο φορές από το βουλγαρικό λαό ως εκπρόσωπό του στην Ε.Ε.⁶». Αυτή η εξέλιξη δεν εμπόδισε τελικά την Rumiana Jeleva να αποσύρει την υποψηφιότητά της

³ Mahony H. 11/01/2010. «MEPs to test skill and spirit of new commissioners», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>

⁴ Pop V. 14/01/2010. «Conservatives counter-attack in defence of Jeleva», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>

⁵ Rettman An. 15/01/2010. «Bulgarian justice ministry clears Jeleva nomination», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>

⁶ Mahony H. 15/01/2010. «Barroso backs Bulgarian commissioner designate», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>

μέσω της παραίτησής της από όλες τις θέσεις που κατείχε στη βουλγαρική κυβέρνηση, με επιστολή που απέστειλε στον Πρόεδρο της Επιτροπής, κ. Barroso και στον επικεφαλής του κεντρό-δεξιού ΕΡΡ, Joseph Daul. Στη μακροσκελή της επιστολή, με πικρία στον τόνο, παραπονέθηκε για την τρίμηνη εκστρατεία εναντίον της που επιδίωξε την πλήρη απαξίωσή της, ενώ ο κ. Daul την αποκάλεσε ως «θύμα μιας αξιοκαταφρόνητης λογομαχίας. Στον αντίποδα, η σοσιαλιστική ομάδα δήλωσε απλά ότι «η παραίτησή της ήταν αναπόφευκτη και προβλέψιμη⁷». Τελικά, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Jerzy Buzek, επιβεβαίωσε ότι 25 από τους 26 υποψήφιους για την επόμενη επιτροπή της Ε.Ε. επικυρώθηκαν. Μόνη καθυστέρηση υπήρξε για την πραγματοποίηση της συνέντευξης της Kristalina Georgieva, της νέας Βουλγάρας υποψήφιας, η οποία θα πραγματοποιηθεί την 3 Φεβρουαρίου 2010 και την τελική εκλογή της ομάδας της Επιτροπής την 09 Φεβρουαρίου 2010⁸.

Οικονομικά

Στα 500 εκατ. λέβα «έκλεισε» το έλλειμμα στον κεντρικό προϋπολογισμό της Βουλγαρίας για το 2009, μετά την εφαρμογή των μέτρων σταθεροποίησης της οικονομίας, από την κυβέρνηση, κατά το δεύτερο εξάμηνο του χρόνου. Η μείωση των δημόσιων δαπανών βρίσκεται στο επίκεντρο του οικονομικού προγράμματος που εφαρμόζει η βουλγαρική κυβέρνηση για το 2010. Στις άμεσες οικονομικές προτεραιότητες της περιλαμβάνεται η καταπολέμηση της παραοικονομίας, ο εκσυγχρονισμός του συστήματος υγείας, αλλά και της εκπαίδευσης, καθώς και η αποτελεσματική διαχείριση της δημόσιας περιουσίας⁹. Το ποσοστό του μηνιαίου πληθωρισμού στη Βουλγαρία καταγράφηκε στο 0,5% το Δεκέμβριο του 2009, ενώ το αντίστοιχο ετήσιο ποσοστό ήταν στο 0,6%, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του Εθνικού Ινστιτούτου Στατιστικής (NSI). Πρόκειται για το χαμηλότερο ποσοστό πληθωρισμού που καταγράφεται στη Βουλγαρία, την τελευταία δεκαετία, υποστηρίζουν τα στελέχη του αναφερόμενου Ινστιτούτου. Το χαμηλό ποσοστό του πληθωρισμού αποδίδεται στις μειώσεις τιμών στον τομέα των τροφίμων, αλλά και των μη αλκοολούχων ποτών, λόγω της μείωσης της κατανάλωσης,

⁷ Jeleva R. 19/01/2010. «Rumiana Jeleva's resignation letter», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>,

Mahony H. 19/01/2010. «EU commission vote delayed as Bulgarian nominee steps down», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>

⁸ Rettman An. 21/01/2010. «MEPs clear 25 out of 26 commission nominees», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>

⁹ 04/01/2010. «Στα 500 εκατ. λέβα «έκλεισε» το έλλειμμα του προϋπολογισμού της Βουλγαρίας για το 2010», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.kathimerini.gr>

αλλά και της πραγματικής αγοραστικής δύναμης των Βουλγάρων πολιτών¹⁰. «Η υλοποίηση ενός «ισορροπημένου» προϋπολογισμού για το 2010, αλλά και η έναρξη των διαπραγματεύσεων για τη συμμετοχή της Βουλγαρίας στην ευρωζώνη, αποτελούν τις ουσιαστικές οικονομικές προτεραιότητες της κυβέρνησης για την παρούσα χρονιά», δήλωσε ο πρωθυπουργός της χώρας, Boyko Borisov. Τα πρώτα σημάδια οικονομικής ανάκαμψης της βουλγαρικής οικονομίας αναμένονται μέσα στον Ιούνιο του 2010, σε άμεση συνάρτηση με τις εξελίξεις στην παγκόσμια οικονομία, αλλά και στα μακροοικονομικά δεδομένα της γειτονικής χώρας¹¹. Από την άλλη πλευρά πάντως ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Moody's αναβάθμισε το outlook για τη Βουλγαρία σε θετικό, επικαλούμενος την αυστηρή δημοσιονομική πολιτική, στην πρώτη του ευνοϊκή πράξη για τη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τον Ιούλιο του 2008. «Τα οικονομικά της βουλγαρικής κυβέρνησης ήταν σχετικά ευπροσάρμοστα κατά τη διάρκεια της χρηματοοικονομικής κρίσης το 2008-2009» δήλωσε στις 21 Ιανουαρίου ο Kenneth Orchard, Αντιπρόεδρος στη Moody's. «Παρά τη βαθιά ύφεση, η Βουλγαρία θα έχει πολύ χαμηλά ελλείμματα προϋπολογισμού σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα το 2009 και 2010, διατηρώντας τα ποσοστά του κρατικού χρέους χαμηλά και σταθερά». Η Moody's αξιολογεί τη Βουλγαρία με Βaa3, επίπεδο της επενδυτικής βαθμίδας. Η Moody's είπε ότι «μια αναβάθμιση σε Βaa2 θα εξαρτηθεί από την ικανότητα της βαλκανικής χώρας να αναζωπυρώσει την ανάπτυξη και από τον αντίκτυπο των περιφερειακών κραδασμών. Η Βουλγαρία έχει δεχθεί ισχυρό πλήγμα από την παγκόσμια οικονομική ύφεση καθώς οι επενδυτές αποχώρησαν από την αναδυόμενη οικονομία και οι εταιρείες αναγκάστηκαν να κλείσουν ή να μειώσουν τις δραστηριότητες εξαιτίας της εξασθενημένης ζήτησης και των μειωμένων εξαγωγών». Η Moody's προβλέπει ότι «η ύφεση θα τελειώσει στα μέσα του 2010» και ότι «η οικονομική ανάπτυξη θα ξαναρχίσει το 2011 και 2012, ενισχυμένη από τα υψηλά κονδύλια της Ε.Ε. που μπορεί να αξιοποιήσει η Βουλγαρία και τις νέες ξένες άμεσες επενδύσεις». Ο οίκος τόνισε ότι «η Βουλγαρία συνεχίζει να αντιμετωπίζει ρίσκα από τα εξωτερικά οικονομικά της, συμπεριλαμβανομένου του μεγάλου ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών και του πολύ υψηλού εξωτερικού χρέους. Ωστόσο, η χώρα πέρασε σημαντικά στρες τεστ το 2009», ενώ όπως σχολίασε ο κ. Orchard, «τα στοιχεία παθητικού τρίτων αναχρηματοδοτήθηκαν και το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών προσαρμόστηκε μεθοδικά¹²». Σε κάθε περίπτωση, ο Βούλγαρος πρόεδρος Giorgi

¹⁰ 15/01/2010. «Βουλγαρία: Στο 0,5% ο πληθωρισμός», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.kathimerini.gr>

¹¹ 14/01/2010. «Βουλγαρία: Οι οικονομικές προτεραιότητες της κυβέρνησης», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.kathimerini.gr>

¹² Piieva Tsv. 21/01/2010. «RATINGS HIGHLIGHT: Αναβαθμίζει σε θετικό το outlook της Βουλγαρίας η Moody's», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

22/01/2010. «Moody's: «Θετική» η πιστοληπτική ικανότητα της Βουλγαρίας» που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.kathimerini.gr>

Parvanof ανέλαβε προσωπική πρωτοβουλία για την κατάρτιση αναπτυξιακής οικονομικής στρατηγικής στη γειτονική χώρα, μέχρι το 2020 και παράλληλα τη βελτίωση των σχέσεων με τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς. Ο κ. Parvanof ενεργοποίησε το πλαίσιο δημόσιας συζήτησης, προκειμένου να καθοριστούν οι νέες οικονομικές προτεραιότητες, με τη συμμετοχή της εθνικής τράπεζας, των υπουργείων Ενέργειας, Εργασίας, Τουρισμού, αλλά και εκπροσώπων των παραγωγικών φορέων και ενώσεων¹³.

Από την άλλη πλευρά βέβαια, οι βουλγαρικές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα κάλυψης των οικονομικών τους υποχρεώσεων, με την κατάσταση να βαίνει επιδεινούμενη, όπως εκτιμά η Βουλγαρική Ένωση Βιομηχάνων (ΒΙΑ). Οι ανησυχίες εστιάζονται πλέον στο πρώτο εξάμηνο του 2010, όπου αναμένεται ότι θα συνεχιστεί η μείωση της οικονομικής ανάπτυξης, ενώ στο επίκεντρο του πολιτικού προβληματισμού στη Σόφια, βρίσκεται η αντιμετώπιση της ανυπαρξίας ρευστότητας στην αγορά. Η επιδείνωση του επιχειρηματικού κλίματος στη Βουλγαρία είναι εμφανής και καταγράφεται στατιστικά, καθώς τον Δεκέμβριο του 2009 ο σχετικός σύνθετος δείκτης σημείωσε πτώση 2,3%, έναντι του Νοεμβρίου, όπως ανακοίνωσε το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής (NSI). Το Δεκέμβριο του 2009, ο επιμέρους δείκτης στον τομέα της βιομηχανίας μειώθηκε κατά 1,3%, σε σχέση με το Νοέμβριο και οι επιχειρηματίες του κλάδου εμφανίζονται απαισιόδοξοι για τις εξελίξεις το επόμενο εξάμηνο. Το 55% των επιχειρηματιών δήλωσε ότι «η ανάπτυξη του τομέα συναντά εμπόδια από την ασταθή οικονομική κατάσταση, τόσο στην εγχώρια αγορά, όσο και σε αυτές του εξωτερικού». Βέβαια, ο επιμέρους δείκτης στον τομέα των κατασκευών παρέμεινε το Δεκέμβριο του 2009, στο ίδιο επίπεδο, με αυτό του Νοεμβρίου του 2009. Ωστόσο, οι προσδοκίες των επιχειρηματιών του κλάδου είναι απαισιόδοξες για το επόμενο τρίμηνο, καθώς οι περισσότερες εταιρείες αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα και είναι υποχρεωμένες να περιορίσουν τις δραστηριότητές τους. Στον κλάδο του λιανικού εμπορίου, ο σχετικός δείκτης συρρικνώθηκε κατά 3,2% τον προηγούμενο μήνα, σε σχέση με το Νοέμβριο του 2009. Το τελευταίο τρίμηνο, ο όγκος των λιανικών πωλήσεων συρρικνώθηκε και η προοπτική για ανάκαμψη, το επόμενο τρίμηνο, παραμένει αβέβαιη. Ακόμη όμως και στον τομέα των υπηρεσιών, ο επιμέρους δείκτης σημείωσε πτώση 5,5% τον Δεκέμβριο του 2009, έναντι του Νοεμβρίου του ίδιου έτους.

Σχετικά με την αντιμετώπιση της ανεργίας, το πρόγραμμα της βουλγαρικής κυβέρνησης το 2010 περιλαμβάνει την υλοποίηση ειδικών δράσεων, προκειμένου να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας, με έμφαση στους νέους, αλλά και να υλοποιηθούν δράσεις για τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Παράλληλα, δρομολογείται η υλοποίηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης για ανέργους κάτω των 29 ετών. Στον τουριστικό τομέα προωθείται η εκπαίδευση στελεχών, αλλά και η απασχόλησή τους, καθώς άλλοι 300 απόφοιτοι των σχολών τουριστικών επαγγελμάτων θα εργαστούν

¹³ 08/01/2010. «Βουλγαρία: Πρωτοβουλία για νέα οικονομική στρατηγική μέχρι το 2020», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.kathimerini.gr>

άμεσα. Ο μεγαλύτερος αριθμός των νέων θέσεων εργασίας αναμένεται ότι θα προκύψει από την υλοποίηση του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων και ο κεντρικός κυβερνητικός στόχος είναι διατήρηση του ποσοστού ανεργίας στο 11,4%. Σε δηλώσεις του, ο υπουργός Οικονομικών, Simeon Djankof εξέφρασε την ελπίδα ότι «το 2010 να σημειωθεί οικονομική ανάπτυξη, σε βαθμό που να γίνει αισθητή και στα βουλγαρικά νοικοκυριά, μέσω των μισθών, τους οποίους θα λαμβάνουν οι εργαζόμενοι¹⁴». Αξιζει να σημειωθεί ότι το ετήσιο ποσοστό ανεργίας στη Βουλγαρία κατά το 2009, σύμφωνα με τα επίσημα στατιστικά στοιχεία καταγράφηκε στο 7,59%, ενώ κατά το μήνα Δεκέμβριο του 2009, η ανεργία καταγράφηκε στο 9,13%, αυξημένη κατά 2,86% σε σύγκριση με το μηνιαίο ποσοστό ανεργίας κατά το μήνα Νοέμβριο του 2009. Δυστυχώς, η τάση διαμόρφωσης του ποσοστού ανεργίας στη γειτονική χώρα, αναμένεται να είναι ανοδική, μέχρι τις αρχές του δεύτερου εξαμήνου του 2010¹⁵. Βέβαια, την προσωπική πολιτική ευθύνη για την πορεία του οικονομικού προγράμματος προκειμένου η Βουλγαρία να εξέλθει από την οικονομική κρίση, ανέλαβε ο υπουργός των Οικονομικών, δηλώνοντας ότι σε περίπτωση αποτυχίας, θα παραιτηθεί από το υπουργείο του. «Ο Ιούνιος του 2010 θα είναι καθοριστικός για την πορεία της βουλγαρικής οικονομίας, καθώς σύμφωνα με τους υπολογισμούς της κυβέρνησης, το μήνα αυτό, θα υπάρξουν τα πρώτα «σημάδια» εξόδου της χώρας από την οικονομική κρίση. Ο ουσιαστικός στόχος της βουλγαρικής κυβέρνησης μετά την επίτευξη των στόχων της, εντοπίζεται στην ένταξη της Βουλγαρίας στη ζώνη του ευρώ¹⁶». «Ο αριθμός των ανέργων στη Βουλγαρία το 2010 θα ανέβει στους 200.000-250.000», όπως είπε αρχηγός συνδικάτου. «Θα μείνουν χωρίς βιοποριστικά μέσα και χωρίς εισόδημα. Δεν είναι ξεκάθαρο πόσοι από αυτούς είναι εγγεγραμμένοι ως άνεργοι» ανέφερε ο Plamen Dimitrov, αναπληρωτής πρόεδρος της Συνομοσπονδίας Ανεξάρτητων Βουλγαρικών Συνδικάτων. «Αυτοί που θα δεχθούν το βαρύτερο χρηματοοικονομικό πλήγμα φέτος θα είναι οι άγαμοι άνω των 65 ετών, μαζί με τα άτομα με ειδικές ανάγκες και τους ανέργους», τόνισε ο κ. Dimitrov σύμφωνα με τη Sofia Morning News. «Οι Βούλγαροι έχουν χαμηλότερα εισοδήματα φέτος και η ανεργία είναι υψηλότερη αλλά για πρώτη φορά ένας Βούλγαρος Πρωθυπουργός - ο Boyko Borisov - έχει επιλέξει να διεξάγει εκτεταμένο διάλογο με συνδικάτα και κοινωνικούς εταίρους», πρόσθεσε¹⁷. Η τάση βελτίωσης

¹⁴ Διαμαντίδης Δ. 08/01/2010. «Έλλειψη ρευστότητας στην αγορά της Βουλγαρίας. Ο μεγαλύτερος αριθμός των νέων θέσεων εργασίας αναμένεται ότι θα προκύψει από την υλοποίηση του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.imerisia.gr>

¹⁵ 21/01/2010. «Βουλγαρία: Στο 7,59% το ετήσιο ποσοστό ανεργίας, το 2009», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.kathimerini.gr>

¹⁶ 08/01/2010. «Βουλγαρία: Καθοριστικός ο Ιούνιος για την έξοδο από την κρίση», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.kathimerini.gr>

¹⁷ Springett Cl. 06/01/2010. «Βουλγαρία: Προβλέπουν ως και 250.000 ανέργους τα συνδικάτα το 2010», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

επιβεβαιώθηκε και στη διεξαγωγή ειδικού φόρουμ για την επαγγελματική εκπαίδευση υπό το γενικό τίτλο «Careers 2010», που πραγματοποιήθηκε στη Σόφια. «Η παροχή ουσιαστικής επαγγελματικής εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα της παραγωγικής διαδικασίας, έχει κομβικό χαρακτήρα στην πορεία ανάπτυξης της βουλγαρικής οικονομίας», σύμφωνα με τις παρατηρήσεις των διεθνών οργανισμών¹⁸. Βέβαια, η Βουλγαρία προέβλεψε την επιστροφή σε οριακή οικονομική ανάπτυξη της τάξης του 0,3% φέτος, αναιρώντας την προηγούμενη πρόβλεψη για συρρίκνωση κατά 2%, εξαιτίας της αυστηρής δημοσιονομικής πολιτικής της νέας κυβέρνησης. Η πρόβλεψη εμφανίστηκε σε δημοσιονομικό σχέδιο για το διάστημα 2009-2012 που υπόσχεται ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς για την τόνωση της ανάπτυξης και την επίτευξη του στόχου της κύριας εξωτερικής πολιτικής της κεντροδεξιάς κυβέρνησης για ένταξη στην ευρωζώνη μέχρι το 2013 και αίτηση για την αίθουσα αναμονής ERM-2 φέτος. Ο Υπουργός Οικονομικών Simeon Djankov δήλωσε μετά από κυβερνητική συνεδρίαση ότι «η Βουλγαρία, το φτωχότερο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχεδιάζει να διατηρήσει τη σταθερή ισοτιμία του νομίσματος της με το ευρώ μέχρι να ενταχθεί στην ευρωζώνη». Αλλά οι αναλυτές και ορισμένοι διπλωμάτες υποστηρίζουν ότι «η προσπάθεια της Σόφιας είναι πιθανό να απορριφθεί από μέλη της Δυτικής Ευρώπης που εναντιώνονται στο να επιτραπεί η ενσωμάτωση παραπάνω χωρών στην ευρωζώνη κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης και ότι η Βουλγαρία θα πρέπει να αποδείξει ότι η ευπαθής οικονομίας της είναι έτοιμη». Ο κ. Djankov ξεκαθάρισε ότι «η Βουλγαρία θα μπορέσει να αιτηθεί για την ERM-2 μετά τον Απρίλιο, όταν η Κομισιόν ενέκρινε το δημοσιονομικό σχέδιο για το διάστημα 2009-2012». Αρχικά δήλωσε ότι «η Σόφια θα υποβάλλει την αίτηση της το Νοέμβριο του 2009» αλλά μετά άλλαξε την ημερομηνία πολλές φορές. «Ο ισοσκελισμένος προϋπολογισμός διασφαλίζει ότι δεν θα αυξήσουμε τους φόρους στο μέλλον», τόνισε, επαναλαμβάνοντας ότι «η κυβέρνηση ελπίζει να μειώσει το φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες στο 18% και πιθανόν κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες επιπλέον το 2013. Στο φετινό προϋπολογισμό της, η κυβέρνηση έχει συμπεριλάβει έλλειμμα της τάξης του 0,7%, το χαμηλότερο στην ΕΕ¹⁹».

Τέλος, «οι εκπρόσωποι 32 δήμων και μη Κυβερνητικών Οργανισμών υπέγραψαν συμβόλαια αναπτυξιακών δράσεων στον τομέα της αγροτικής οικονομίας για τη χρονική περίοδο μέχρι το 2013», σύμφωνα με δηλώσεις του αρμόδιου υπουργού, Miroslav Daidenov. Το πρόγραμμα αυτό έχει ύψος 3,2 δισ. ευρώ, ενώ από τα κεφάλαια αυτά, τα 2,6 δισ. ευρώ ή ποσοστό 80,48% προέρχονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο για την Αγροτική Ανάπτυξη. Η υλοποίηση του προγράμματος πέρα από τα θετικά αποτελέσματα στην παραγωγική βάση της αγροτικής οικονομίας, μειώνει το ποσοστό της ανεργίας στις αγροτικές

¹⁸ 19/01/2010. «Βουλγαρία-Αναμένεται αύξηση των επαγγελματικών και μετεκπαιδευτικών προγραμμάτων από τις επιχειρήσεις κατά το 2010», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.express.gr>

¹⁹ Πιεβα Tsv. 28/01/2010. «Βουλγαρία: Περιμένει επιστροφή σε μικρή ανάπτυξη το 2010», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

περιοχές, ενώ συντηρεί το επίπεδο οικονομικής ρευστότητας στις τοπικές αγορές, με τη ζήτηση και τις αγορές προϊόντων, από τους απασχολούμενους, στα παραπάνω προγράμματα²⁰.

Φορολογία-Εισόδημα

Ο Βούλγαρος Πρόεδρος ζήτησε από το Συνταγματικό Δικαστήριο να ακυρώσει τον αμφιλεγόμενο νόμο για την επιβολή ΦΠΑ στις δικηγορικές αμοιβές, ο οποίος ψηφίσθηκε πρόσφατα από την Βουλή. Η ενέργεια αυτή του Προέδρου οφείλεται στην ισχυρή αντίδραση των Βουλγάρων δικηγόρων οι οποίοι υποστηρίζουν ότι «ο νέος νόμος παραβιάζει τα δικαιώματα των Πολιτών στην Νομική Προστασία, αυξάνοντας το κόστος των δικηγορικών αμοιβών». Με τις τελευταίες τροποποιήσεις στην Φορολογική Νομοθεσία, ο ΦΠΑ που εισπράττεται για την παροχή υπηρεσιών θα επιβάλλεται στη φυσική έδρα του πελάτη. Ορισμένοι συντελεστές ειδικών φόρων κατανάλωσης έχουν αυξηθεί, ενώ ο ειδικός φόρος για τα τυχερά παιχνίδια αυξήθηκε επίσης από 10 σε 15 τοις εκατό. Επιπροσθέτως οι εταιρείες υποχρεούνται πλέον να υποβάλλουν ταυτόχρονα με το Ισολογισμό τους και τη Δήλωση Φορολογίας Εισοδήματος²¹. Από την άλλη πλευρά, στην υπογραφή διμερούς συμφωνίας για την αποφυγή της διπλής φορολογίας στο εισόδημα αλλά και στα περιουσιακά στοιχεία, θα προχωρήσουν η Βουλγαρία και η Γερμανία, σύμφωνα με ανακοίνωση της βουλγαρικής κυβέρνησης. Η συμφωνία αυτή θα υπογραφεί κατά την επίσημη επίσκεψη του Βούλγαρου πρωθυπουργού στο Βερολίνο, από τις 24 μέχρι τις 26 Ιανουαρίου 2010²².

Αξιζει να σημειωθεί ότι η Συνομοσπονδία Ανεξάρτητων Συνδικάτων της Βουλγαρίας (CITUB) κατέγραψε αλλαγές στη "δομή" του εισοδήματος, το 2009. Η διαφοροποίηση που σημειώθηκε σχετίζεται με τις πηγές "τροφοδοσίας" του εισοδήματος. Έτσι, ενώ μέχρι πρόσφατα, οι μισθοί των μελών μιας οικογένειας αποτελούσαν το βασικό "κορμό" του συνόλου του εισοδήματος, το 2009, οι συντάξεις, τα επιδόματα ανεργίας και άλλα επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας, πήραν την "πρωτιά", καθώς η ανεργία αυξήθηκε. Το Νοέμβριο του 2009, το 35,9% του συνόλου των βουλγαρικών νοικοκυριών είχε εισόδημα 240 λέβα (περίπου 120 ευρώ) ανά άτομο, ενώ το 13,8%, εισόδημα άνω των 480 λέβα (περίπου 240 ευρώ) ανά άτομο.

²⁰ 07/01/2010. «Βουλγαρία-Προωθείται η υλοποίηση του ευρωπαϊκού προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.express.gr>,

07/01/2010. «Βουλγαρία-Προωθείται η υλοποίηση του ευρωπαϊκού προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.kathimerini.gr>

²¹ Eurofast. net. 06/01/2010. «Φορολογική και Λογιστική Επισκόπηση για την Βουλγαρία από την Eurofast», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.balkans.com/gr>

²² 21/01/2010. «Βουλγαρία: Υπογραφή συμφωνίας με Γερμανία για τη διπλή φορολογία», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.kathimerini.gr>

Το διάστημα Ιανουάριος - Νοέμβριος 2009, οι μισθοί αυξήθηκαν κατά 10%, ωστόσο, λόγω της μείωσης των θέσεων εργασίας. Στους τομείς της κλωστοϋφαντουργίας, των υπηρεσιών εστίασης και ξενοδοχείων, της επιπλοποιίας και της δασοκομίας, οι μισθοί ήταν και το 2009, πιο χαμηλοί σε σχέση με τους υπόλοιπους τομείς, σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε η CITUB²³.

Real Estate

Η Βουλγαρία καθυστέρησε την απαγόρευση της χρήσης ρευστού για τις συναλλαγές ακινήτων μέχρι το καλοκαίρι του 2010 μετά την αποτυχία της Βουλής της να εγκρίνει τη νομοθεσία πριν από το τέλος του περσινού έτους. Σύμφωνα με το νέο μέτρο που αρχικά θα εισαγόταν τον Ιανουάριο του 2010, οι αγορές ακινήτων θα πρέπει να γίνονται μέσω εμπορικών τραπεζών, όπως ανέφερε η Sofia Morning News. «Το καλύτερο πιθανό σενάριο είναι να εγκριθεί το νομοσχέδιο από τη Βουλή σε δεύτερη ανάγνωση στο τέλος Ιανουαρίου» σχολίασε η Iskra Fidosova, πρόεδρος της δικαστικής επιτροπής της Βουλής, αλλά «το πιο πιθανό είναι ο νόμος να μην ξεκινήσει να εφαρμόζεται νωρίτερα από το Μάιο ή τον Ιούνιο». Το νομοσχέδιο στοχεύει στο να μειωθούν οι απάτες στα ακίνητα, το ξέπλυμα χρήματος και η φοροδιαφυγή, εξαναγκάζοντας τους αγοραστές και τους πωλητές να χρησιμοποιούν επίσημες τραπεζικές συναλλαγές και να κατονομάζουν το λογαριασμό που χρησιμοποιείται στις συμφωνίες, που μπορεί να είναι δικός τους ή ενός συμβολαιογράφου. Το γραπτό συμβόλαιο είναι επίσης υποχρεωτικό, σύμφωνα με την εφημερίδα. Στο σύστημα αυτό εμπεριέχεται το ρίσκο οι συμβαλλόμενες να αποφύγουν τις τραπεζικές αμοιβές, ορίζοντας χαμηλότερη τιμή για την επίσημη συμφωνία και μετά να προχωρήσουν σε ιδιωτικό διακανονισμό χρέους. «Η μέθοδος αυτή εφαρμόζεται ήδη στη Γαλλία, το μοντέλο για τις αλλαγές στη Βουλγαρία», όπως πρόσθεσε η εφημερίδα²⁴. Ποσοστό μόλις 5% έως 10% των πωλήσεων που έγιναν στη μεσιτική αγορά της Βουλγαρίας χρηματοδοτήθηκαν από τραπεζικά δάνεια, εξαιτίας της σφιχτής πολιτικής χορηγήσεων δανείων, που ακολουθούν οι τράπεζες στη γειτονική χώρα. Τα στατιστικά στοιχεία ανέφεραν 87.459 μεσιτικές συναλλαγές κατά το πρώτο εξάμηνο του 2009, σημειώνοντας μείωση 35,16%, σε σύγκριση με τον αριθμό των μεσιτικών συναλλαγών κατά την αντίστοιχη χρονική περίοδο του 2008. Ο τομέας των μεσιτικών συναλλαγών (real estate) γνώρισε τις πιο άμεσες συνέπειες από την έλλειψη οικονομικής ρευστότητας, ενώ συνδέεται άμεσα με το αναπτυξιακό σκέλος της βουλγαρικής οικονομίας, μέσω των εκροών άμεσων ξένων επενδύσεων που παρατηρούνται σε όλες τις βαλκανικές οικονομίες, καθώς οι ξένες

²³ 28/01/2010. «Βουλγαρία: Αλλαγές στη “δομή” του εισοδήματος το 2009 κατέγραψε η CITUB», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.express.gr>

²⁴ Springett Cl. 04/01/2010. «Βουλγαρία: Αναβολή απαγόρευσης ρευστού στις πωλήσεις ακινήτων μέχρι το καλοκαίρι», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.balkans.com/gr>

κατασκευαστικές εταιρίες αποχωρούν από τις βαλκανικές αγορές²⁵. Συμπερασματικά, περίπου το 20% της αξίας της απώλεσε, πέρυσι, η αγορά ακινήτων στη Βουλγαρία, σύμφωνα με στοιχεία που ανακοίνωσε η εθνική στατιστική υπηρεσία. Μόνο το δεύτερο τρίμηνο του 2009, οι τιμές πώλησης των ακινήτων μειώθηκαν σε 16 δήμους σε όλη τη χώρα. Σύμφωνα με τα στοιχεία της υπηρεσίας, «μόνο στην πόλη της Βάρνας, οι τιμές των ακινήτων "αντιστάθηκαν" στη γενική, αρνητική τάση που επικράτησε στην αγορά». Έτσι, η τιμή πώλησης ενός τετραγωνικού μέτρου διαμορφώθηκε στα 1.686 λέβα, ενώ στη Σόφια, η αντίστοιχη τιμή ήταν 1.585 λέβα για ένα τ.μ.²⁶.

Ενέργεια

Διατεθειμένοι να εξοικονομήσουν ενέργεια, μειώνοντας την κατανάλωσή της, εμφανίζονται οι Βούλγαροι πολίτες, σύμφωνα με τα ευρήματα έρευνας που διεξήγαγε το Κέντρο Έρευνας για τη Δημοκρατία. Οι πολίτες επιλέγουν τη μείωση της κατανάλωσης και όχι την εγκατάσταση υποδομών "πράσινης" ενέργειας, σύμφωνα με όσα προκύπτουν από την έρευνα. Το 40% των συμμετεχόντων δήλωσε πως θα μειώσει την κατανάλωση της ενέργειας, ενώ μόνο το 13% των νοικοκυριών εμφανίζεται πρόθυμο να προχωρήσει στην εγκατάσταση υποδομών "πράσινης" ενέργειας. Στο μεταξύ, σε δηλώσεις του στο κρατικό ραδιόφωνο της Βουλγαρίας, ο αναλυτής του Κέντρου, Dobromir Christof, υπογράμμισε ότι «τα βουλγαρικά νοικοκυριά δεν είναι έτοιμα να πληρώσουν το κόστος για την αειφόρο ανάπτυξη, η οποία θα προκύψει μέσω της αξιοποίησης και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας». Σύμφωνα με τον ίδιο, «αυτή η "θέση" των νοικοκυριών πηγάζει από το χαμηλό εισόδημα των πολιτών». «Πάντως, το 63% από το σύνολο του βουλγαρικού πληθυσμού χρησιμοποιεί - κυρίως σε αγροτικές περιοχές - ξύλα ως βασική πηγή ενέργειας», τόνισε ο κ. Christof. Ο ίδιος πρόσθεσε ότι «η Βουλγαρία διαθέτει αναξιποίητο δυναμικό ηλιακής ενέργειας» και σημείωσε ότι «μόνο η αιολική ενέργεια αρχίζει, σταδιακά, να λαμβάνει τη θέση που της αξίζει²⁷».

Αξιζει να υπογραμμισθεί ότι «κοινή ομάδα εργασίας Ελλήνων και Βούλγαρων ειδικών θα φροντίσει για την άμεση κατασκευή του αγωγού, ο οποίος θα συνδέσει το δίκτυο μεταφοράς φυσικού αερίου της Βουλγαρίας με τον αγωγό Ελλάδας-Ιταλίας», όπως ανακοίνωσε ο υφυπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικών αλλαγών, Ιωάννης Μανιάτης. Σε δηλώσεις του από τη Σόφια, μετά τη συνάντηση που είχε με τον Βούλγαρο υπουργό Οικονομίας, Ενέργειας και Τουρισμού, Traitso Traïkon, ο κ. Μανιάτης ανέφερε ότι «με συντονισμένη

²⁵ 13/01/2010. «Βουλγαρία: «Φρένο» στην ανάπτυξη του real estate. Η περιορισμένη τραπεζική δανειοδότηση «φρέναρε» την ανάπτυξη των μεσιτικών συναλλαγών (real estate)», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.kathimerini.gr>

²⁶ 26/01/2010. «Βουλγαρία: Η αγορά ακινήτων απώλεσε περίπου 20% της αξίας της το 2009», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.express.gr>

²⁷ 11/01/2010. «Βουλγαρία-Έρευνα-Διατεθειμένοι να εξοικονομήσουν ενέργεια η Βούλγαροι», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.express.gr>

προσπάθεια των αρμοδίων υπουργών της Ελλάδας, της Ιταλίας και της Βουλγαρίας εξασφαλίστηκε ευρωπαϊκή χρηματοδότηση 45 εκατ. ευρώ για τη σύνδεση του δικτύου της Βουλγαρίας με τον ελληνοϊταλικό αγωγό, στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανασυγκρότησης της Ε.Ε.» Πρόσθεσε δε ότι «υπεγράφη σχετική συμφωνία από τους ενδιαφερόμενους φορείς των τριών χωρών, πέρυσι το καλοκαίρι, στη Σόφια» και επεσήμανε «την ανάγκη να διατηρηθεί η υψηλή δυναμική της προόδου του έργου». «Πρέπει να σας πω, όμως, ότι σε αυτές τις περιπτώσεις πάντα υπάρχει περιοδική επανεξέταση του θέματος. Λοιπόν, δεν θέλουμε να βρεθούμε ξανά στη δυσάρεστη θέση να τρέχουμε πίσω από τα γεγονότα. Γι' αυτό έκανα την πρόταση κι έγινε αποδεκτή από τον κ. Τραϊκού, άμεσα, στις αρχές Φεβρουαρίου, να συναντηθούν αντιπροσωπείες των δύο χωρών, με τη συμμετοχή και των υπουργείων και των ενδιαφερόμενων εταιριών, που να αποτελέσουν μια μόνιμη βάση συνεργασίας για το συγκεκριμένο θέμα. Να το παρακολουθούν σε πολιτικό επίπεδο και να πιέζουν για τη δυναμική υλοποίηση του», εξήγησε ο κ. Μανιάτης. Διευκρίνισε τέλος ότι «η ελληνική πλευρά θα στείλει στο εγγύς μέλλον πρόσκληση στη Σόφια για την ίδρυση αυτής της «διμερούς επιτροπής παρακολούθησης και προώθησης του έργου²⁸».

Ρουμανία

Πολιτικά

Η Elena Udrea, Υπουργός Περιφερειακής Ανάπτυξης και Τουρισμού της Ρουμανίας, απέστειλε επιστολή διαμαρτυρίας για τη δημοσίευση στην ηλεκτρονική έκδοση του EUobserver την 22/12/2009 του άρθρου με τίτλο “Controversial minister to oversee EU funds in Romania”, το οποίο, όπως αναφέρει στην επιστολή της «περιλαμβάνει μια σειρά από αναληθείς ισχυρισμούς και ανυπόστατες κατηγορίες εναντίον της». Ξεκαθάρισε ότι «ουδέποτε έχω υλοστεί έρευνα για διαφθορά είτε από το δικαστικό σώμα είτε από το Κοινοβούλιο της Ρουμανίας, η οποία προκλήθηκε από πολιτικούς αντιπάλους μου, όπως ανέφερε το παραπάνω δημοσίευμα²⁹».

Οικονομικά

Ο προϋπολογισμός της Ρουμανίας για το 2010 προβλέπει έσοδα 15,6 δισ. ευρώ έναντι δαπανών 23,9 δισ. ευρώ, με το έλλειμμα να προσδιορίζεται στα 8,2 δισ. ευρώ, σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου των Οικονομικών, στο Βουκουρέστι. Σε σύγκριση με τον προϋπολογισμό του 2009, τα έσοδα έχουν προϋπολογιστεί να αυξηθούν κατά 18,18%, ενώ οι δαπάνες είναι αυξημένες κατά 9,62%. Ο προϋπολογισμός έχει καταρτιστεί επί τη βάση των συμφωνηθέντων για τη χορήγηση δανειοδοτικών πακέτων από το Διεθνές

²⁸ 28/01/2010. «Ελληνοβουλγαρική συνεργασία για το φυσικό αέριο», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
<http://www.naftemporiki.gr>

²⁹ Udrea El. 11/01/2010. «(Letter) Romanian minister denies allegations», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
<http://euobserver.com>

Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), αλλά και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή³⁰. Ο πρωθυπουργός της Ρουμανίας, Emil Bok, σημείωσε ότι «ο προϋπολογισμός του 2010 δεν προβλέπει κονδύλια για την αύξηση των συντάξεων, κατά τη φετινή χρονιά». Παράλληλα, ανέφερε ότι «όσοι βουλευτές υποστηρίζουν την αύξηση των συντάξεων, προκειμένου να τροποποιηθεί ο προϋπολογισμός, θα πρέπει να προτείνουν και την πηγή προέλευσης των κονδυλίων που απαιτούνται για την αύξηση των συντάξεων. Ο προϋπολογισμός της Ρουμανίας για το 2010 προβλέπει αύξηση του ΑΕΠ κατά 1,3% σε συνάρτηση με την πορεία των διεθνών οικονομικών εξελίξεων», ενώ ο πρωθυπουργός τόνισε «την ανάγκη συνέχισης των προγραμμάτων ανάπτυξης των παραγωγικών υποδομών σε όλα τα επίπεδα οικονομικής δραστηριότητας³¹». Βέβαια, την κατάργηση 100.000 θέσεων στον δημόσιο τομέα ανακοίνωσε στα μέσα Ιανουαρίου του 2010 η Ρουμανία, καθώς η κυβέρνηση καταβάλλει σθεναρές προσπάθειες για περικοπές στον προϋπολογισμό για την τήρηση των δανειακών υποχρεώσεων της χώρας και την αναζωογόνηση της οικονομίας. Την ανακοίνωση έκανε ο υπουργός Οικονομικών Sebastian Vlanteskou, ενώ ο προϋπολογισμός βρισκόταν υπό συζήτηση στη Βουλή, και αποτελεί το κλειδί για την αποδέσμευση δανείου από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Ο Υπουργός πάντως δεν διευκρίνισε από ποιους τομείς του δημοσίου ή πότε θα γίνουν οι περικοπές. Στο δημόσιο της Ρουμανίας εργάζονται περίπου 1,4 εκ. υπάλληλοι. Μετά από σειρά ετών αναπτυξιακής πορείας, η ρουμανική οικονομία αντιμετώπισε σοβαρές επιπτώσεις από την περσινή παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση, με την οικονομία της να συρρικνώνεται κατά 8%³². Ο υπουργός Οικονομικών της Ρουμανίας, στο πλαίσιο της διεξαγωγής του κοινωνικού διαλόγου για την εργασία, τόνισε σε συνάντησή του με επιχειρηματίες, «την ανάγκη διατήρησης των θέσεων εργασίας». Η δήλωση αυτή του υπουργού έγινε μετά από τις καθημερινές κινητοποιήσεις των συνδικάτων των εργαζομένων, προκειμένου να ληφθούν υπόψη στους κυβερνητικούς σχεδιασμούς οι απόψεις των ενώσεων για την υλοποίηση μέτρων κοινωνικής προστασίας των εργαζόμενων³³. Η κυβέρνηση από την πλευρά της τόνισε ότι «πέρα από τον κεντρικό στόχο περιορισμού των δαπανών στον κεντρικό προϋπολογισμό, τάσσεται υπέρ της υλοποίησης δράσεων για τη διατήρηση

³⁰ 04/01/2010. «Ρουμανία: Αυξημένες οι δαπάνες κατά 9,62% στον προϋπολογισμό του 2010», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.kathimerini.gr>

³¹ 07/01/2010. «Βουλγαρία-Δεν προβλέπεται αύξηση των συντάξεων για το 2010», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.express.gr>

07/01/2010. «Ρουμανία: Δεν προβλέπεται αύξηση των συντάξεων για το 2010», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.kathimerini.gr>

³² 14/01/2010. «Περικοπές 100.000 δημοσίων υπαλλήλων στη Ρουμανία», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.kathimerini.gr>

³³ 26/01/2010. «Ρουμανία: Τη διατήρηση των θέσεων εργασίας υποστηρίζει η κυβέρνηση», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.express.gr>

των θέσεων εργασίας». Τελικά, η ρουμανική Βουλή ενέκρινε προϋπολογισμό λιτότητας για το 2010 από την κεντρώα κυβέρνηση συνασπισμού, λαμβάνοντας 192 ψήφους υπέρ και 138 κατά, ξεπερνώντας την εναντίωση σε νόμο που θα βοηθήσει να ξεπαγώσουν δισεκατομμύρια ευρώ καθυστερημένης βοήθειας με επικεφαλής το ΔΝΤ. «Ο προϋπολογισμός έχει εγκριθεί», δήλωσε ο Ion Ariton, πρόεδρος της επιτροπής προϋπολογισμού της γερουσίας, στο Reuters. «Έχει προϋπολογισμό της τάξης του 5,9% του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος, τίποτα δεν μπορεί να το αλλάξει αυτό». «Μια αναθεώρηση από το ΔΝΤ της συμφωνίας βοήθειας ύψους 20 δισ. ευρώ, που πάγωσε στις αρχές Νοεμβρίου εξαιτίας της πολιτικής διαμάχης, αναμένεται να ξεκινήσει στις 20-21 Ιανουαρίου 2010». Οι αναλυτές θεωρούν ότι η έγκριση του νομοσχεδίου θα κάνει τις διεθνείς τράπεζες να εκταμιεύσουν δόσεις δανείων αξίας 3,3 δισ. ευρώ τον επόμενο μήνα. «Υπάρχει σκληρή αντιπαράθεση που προέρχεται κυρίως από τις πολύ ανταγωνιστικές προεδρικές δημοσκοπήσεις. Βλέπω δύσκολες εποχές στον ορίζοντα δεδομένης της ανεπαρκούς υποστήριξης τους στη Βουλή και τέτοιων τακτικών από την αντιπολίτευση» τόνισε ο πολιτικός σχολιαστής Cristian Patrasconiu. Οι αναλυτές βέβαια θεωρούν αναγκαία τα οδυνηρά μέτρα όπως οι περικοπές ως και 100.000 θέσεων εργασίας στο δημόσιο τομέα και το πάγωμα των συντάξεων και των αποδοχών, προκειμένου να επανέλθει η Ρουμανία σε αναμενόμενη ανάκαμψη κατά 1,3% το 2010³⁴. Η Ρουμανία πράγματι προσπαθεί να αφήσει πίσω της την τρίμηνη πολιτική κρίση που είχε απειλήσει τις προσπάθειες του δεύτερου φτωχότερου μέλους της ΕΕ να συμβαδίσει με την πλουσιότερη Δύση. Οι κεφαλαιαγορές προσδοκούσαν ανυπόμονα τη συνέχιση των ροών χρημάτων από ΔΝΤ/ΕΕ, ενώ οι οικονομολόγοι υποστήριζαν ότι η συμφωνία θα χορηγήσει πολύ απαραίτητη χρηματοδότηση για τον προϋπολογισμό και μπορεί να επιτρέψει στην Κεντρική Τράπεζα να τονώσει την κλονισμένη οικονομία μειώνοντας τα επιτόκια. «Ανάλογα με την ολοκλήρωση των επανεξετάσεων ... και η τρίτη εκταμίευση ... 1,5 δισ. ευρώ, και η τέταρτη εκταμίευση (ύψους) 0,8 δισ. ευρώ του στηριζόμενου από το ΔΝΤ προγράμματος θα γίνουν διαθέσιμες», σχολίασε ο Tonny Lybek, περιφερειακός εκπρόσωπος του ΔΝΤ. Οι αναλυτές ανέφεραν ότι ο κεντρώος συνασπισμός του Πρωθυπουργού Βοσ, από την ευπαθή υποστήριξη στη Βουλή, μπορεί να αντιμετωπίσει δύσκολες στιγμές στο μέλλον στην προσπάθεια να υλοποιήσει τη μεταρρυθμιστική ατζέντα που έχει διατάξει το ΔΝΤ εξαιτίας της σθεναρής αριστερής αντιπολίτευσης στη Βουλή. «Αυτή η κυβέρνηση θυμίζει σχοινοβάτη. Διακινδυνεύει τα μεταρρυθμιστικά σχέδια της στη Βουλή εξαιτίας της ευπαθούς υποστήριξης» τόνισε ο πολιτικός αναλυτής Cristian Patrasconiu. «Σε κίνδυνο βρίσκεται η προτεινόμενη από το ΔΝΤ νομοθεσία για την αναδιάρθρωση του μη διατηρήσιμου συνταξιοδοτικού συστήματος από την κομμουνιστική εποχή. Αν επιμείνει η παρούσα τάση, ένας εργαζόμενος θα πληρώνει τις συντάξεις τεσσάρων

³⁴ Zaxaria M. 15/01/2010. «Βουλή Ρουμανίας: Εγκρίνει προϋπολογισμό 2010 με περικοπές κοστών», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

15/01/2010. «Ψηφίστηκε ο ρουμανικός προϋπολογισμός του 2010», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.kathimerini.gr>

συνταξιούχων μέχρι το 2050³⁵». Τελικά, στο δεύτερο μισό του Ιανουαρίου 2010, με αντιπροσωπεία της κεντρικής τράπεζας της Ρουμανίας ξεκίνησε τον κύκλο των συνομιλιών που διατηρεί στο Βουκουρέστι, για την αξιολόγηση της προόδου της οικονομίας, η αντιπροσωπεία του ΔΝΤ, που επισκέφτηκε τη ρουμανική πρωτεύουσα. Σε περίπτωση που οι συναντήσεις των αντιπροσωπειών του ΔΝΤ, και στη συνέχεια της Παγκόσμιας Τράπεζας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έχουν θετική έκβαση, τότε οι οργανισμοί θα εξετάσουν το θέμα της χορήγησης των επόμενων δύο δόσεων προς τη Ρουμανία, ύψους άνω των 3,2 δισ. ευρώ. Το δάνειο που χορηγούν οι οργανισμοί στη Ρουμανία, συνολικού ύψους 20 δισ. ευρώ, αποτελεί ένα "εργαλείο" για την έξοδο της χώρας από την κρίση³⁶, ενώ στα μέσα Φεβρουαρίου 2010 αναμένεται να ληφθεί η απόφαση από το ΔΝΤ, σχετικά με τη χορήγηση της επόμενης δανειοδοτικής δόσης προς τη Ρουμανία. *«Η εξέλιξη αυτή σημειώνεται καθώς η συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου του αναφερόμενου διεθνούς οργανισμού, αναμένεται να πραγματοποιηθεί μεταξύ 16-20 Φεβρουαρίου 2010, στην Ουάσιγκτον»*, σύμφωνα με δηλώσεις του εκπροσώπου του ΔΝΤ στη Ρουμανία, Mixay Tanaseskou. Αμέσως μετά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης της ρουμανικής οικονομίας, αναμένεται να συνταχθεί η σχετική επιστολή πρόθεσης με τα οικονομικά δεδομένα, την οποία θα πρέπει να συζητήσει το διοικητικό συμβούλιο του ΔΝΤ, προκειμένου να λάβει τις αποφάσεις του για τη Ρουμανία³⁷. Τελικά, το ΔΝΤ άνοιξε το δρόμο για τη Ρουμανία προκειμένου να λάβει παγωμένα διεθνή δάνεια, ενώ το Βουκουρέστι προσπαθεί να προχωρήσει με πλήρη ταχύτητα τις οδυνηρές μεταρρυθμίσεις για να ξεπεράσει την ύφεση. Η τράπεζα που εδρεύει στην Ουάσιγκτον δήλωσε ότι *«ολοκλήρωσε επιτυχώς την επανεξέταση του πακέτου βοήθειας ύψους 20 δισ. ευρώ, συνιστώντας στο συμβούλιο της να ξεκλειδώσει τις δόσεις που πάγωσαν πέρσι εξαιτίας της πολιτικής αναταραχής κάποια στιγμή στα μέσα Φεβρουαρίου»*. Η απόφαση, που οφείλεται κυρίως στην έγκριση από τη Ρουμανία προϋπολογισμού λιτότητας για το 2010, θα απελευθερώσει επίσης τη βοήθεια της ΕΕ, αυξάνοντας το συνολικό ποσό των δανείων στα 3,3 δισ. ευρώ για την απελευθέρωση τους μήνες Φεβρουάριο και Μάρτιο του 2010. Οι αγορές περίμεναν με ανυπομονησία τη συνέχιση των δανείων, που αναμένεται να χορηγήσουν την πολυπόθητη χρηματοδότηση του προϋπολογισμού και μπορούν να επιτρέψουν στην Κεντρική Τράπεζα να τονώσει περαιτέρω την χτυπημένη από την ύφεση αναδυόμενη οικονομία μειώνοντας τα επιτόκια. *«Ο στόχος για το έλλειμμα του προϋπολογισμού στο 5,9%*

³⁵ Marinas R. 18/01/2010. *«ΔΝΤ: Ξεκινά επανεξέταση συμφωνίας βοήθειας με Ρουμανία»*, που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

³⁶ 20/01/2010. *«Ρουμανία-Συνομιλίες των μελών της αντιπροσωπείας του ΔΝΤ με αντιπροσωπεία της κεντρικής τράπεζας»*, που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.express.gr>

³⁷ 20/01/2010. *«Ρουμανία: Εν αναμονή της απόφασης του ΔΝΤ για το πρόγραμμα δανειοδότησης»*, που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.kathimerini.gr>

για το 2010... αποτελεί βασικό μέτρο που βοήθησε στο ξεκλείδωμα (των δόσεων) από το ΔΝΤ και την Κομισιόν» δήλωσε ο επικεφαλής της αποστολής του ΔΝΤ, Jeffrey Franks, σε συνέντευξη τύπου. Οι αναλυτές χαιρέτισαν τα νέα αλλά προειδοποίησαν ότι ο δρόμος που περιμένει το Βουκουρέστι μπορεί να είναι σκληρός καθώς το αδύναμο πολιτικό περιβάλλον μπορεί να αποβεί πραγματική απειλή και να βάλει φρένο στις μεταρρυθμίσεις. «Στο τωρινό περιβάλλον είναι ακόμα πολύ δύσκολο (να εκπληρώσετε τους όρους). Έχετε ακόμα αρκετά κατακερματισμένο πολιτικό σκηνικό, θα υπάρξει ανάγκη για πολύ αυστηρή δημοσιονομική συμπίεση», υπογράμμισε ο Neil Shearing της Capital Economics στο Λονδίνο. «Θα είναι αφελές να μην περιμένουμε ότι θα υπάρξουν τραντάγματα κατά μήκος του δρόμου, επειδή προσπαθείτε να υλοποιήσετε καθόλου δημοφιλείς μεταρρυθμίσεις σε μια εποχή που η οικονομία είναι πολύ αδύναμη». Ο κ. Franks, που θεωρεί το στόχο της Ρουμανίας για το έλλειμμα του προϋπολογισμού του 2010 ως βασικό βήμα στη διαδικασία της δημοσιονομικής εξυγίανσης, σχολίασε ότι «οι μεταρρυθμίσεις στη δημόσια διοίκηση είναι βασικές για την επιτυχία». «Η Ρουμανία δεν μπορεί να αντέξει οικονομικά ένα δημόσιο τομέα Mercedes Benz, μπορεί να αντέξει οικονομικά ένα δημόσιο τομέα Dacia (τοπικά παραγόμενο αυτοκίνητο της Renault)» δήλωσε. «Και δεν έχει τίποτα κακό ένα Dacia. Είναι ένα πολύ αποτελεσματικό μέσο μεταφοράς». Η επόμενη αναθεώρηση του ΔΝΤ αναμένεται στα τέλη Απριλίου ή τις αρχές Μαΐου 2010³⁸.

Αποτέλεσμα των ανωτέρω είναι ότι η ρουμανική οικονομία το 2010 πρόκειται να παρουσιάσει ανάπτυξη κατά 0,5%, σε σύγκριση με την αρνητική κίνηση του ΑΕΠ κατά 7,8% το 2009, σύμφωνα με τα στοιχεία αναφοράς της Παγκόσμιας Τράπεζας, για την πορεία των οικονομιών στην Κεντρική Ευρώπη, αλλά και την Ασία. Το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών αναμένεται στο 4,9%, έναντι 4,2% το 2009, ενώ η θετική τάση ανάπτυξης του ΑΕΠ αναμένεται να συνεχιστεί και το 2011, με αύξηση στο 4,2% σύμφωνα με την ως άνω εκτίμηση³⁹. Στο ίδιο πνεύμα και σε θετική αναθεώρηση των εκτιμήσεων της, για την πορεία της ρουμανικής οικονομίας το 2010, προχώρησε η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ). Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΤΑΑ εκτιμά ότι το ρουμανικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 1,3% το 2010, έναντι αύξησης στο 1%, που προέβλεπε η αρχική της πρόβλεψη, που δημοσιοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2009⁴⁰.

Αξιίζει να αναφερθεί ότι η Κεντρική Τράπεζα της Ρουμανίας εξέπληξε τις αγορές στις 5 Ιανουαρίου 2010 όταν αποφάσισε να μειώσει τα επιτόκια προκειμένου να βοηθήσει τη χτυπημένη από την ύφεση οικονομία, παρόλο που η κίνηση ήγειρε κάποια ανησυχία για την πίεση στο νόμισμα του λέι μετά

³⁸ Zaharia M., Ilie L. 29/01/2010. «ΔΝΤ: Ξεπατώνει συμφωνία με Ρουμανία, έρχονται δύσκολες ώρες», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.balkans.com/gr>

³⁹ 22/01/2010. «Ρουμανία: Θετική αναμένεται να είναι η ανάπτυξη του ΑΕΠ, μέσα στην επόμενη διετία», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.kathimerini.gr>

⁴⁰ 25/01/2010. «Ρουμανία: Θετική αναθεώρηση των εκτιμήσεων για την κίνηση του ΑΕΠ», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.express.gr>

από την πολιτική κρίση. Ένας σύμβουλος του Διοικητή της τράπεζας δήλωσε ότι «το κύριο μέλημα πίσω από τη μείωση κατά 50 μονάδες βάσης, που διαμόρφωσε τα βασικά επιτόκια στο 7,5%, ήταν να βοηθήσει το δανεισμό καθώς η οικονομία προσπαθεί να ανακάμψει από την ύφεση και την περσινή χρηματοδοτική κρίση». «Η πραγματικότητα καλεί για μείωση των επιτοκίων αυτή τη στιγμή. Αυτό αποτελεί σημάδι για τις τράπεζες...να φθηνώνουν την πίστωση προς τους ιδιώτες και τις εταιρείες», επεσήμανε ο σύμβουλος Adrian Vasilescu⁴¹. Βέβαια, οι ληξιπρόθεσμες δανειακές οφειλές δόσεων των Ρουμάνων δανειοληπτών προς τις τράπεζες, στα τέλη Νοεμβρίου 2009 καταγράφηκαν στο ποσό των 609 εκατ. ευρώ. Το ποσό αυτό των καθυστερούμενων δόσεων ήταν αυξημένο κατά 5,83% σε σύγκριση με το επίπεδο δανειακών οφειλών τον περασμένο Οκτώβριο. Στο μεταξύ, ο συνολικός αριθμός των δανειοληπτών που αδυνατούν να καλύψουν τις τραπεζικές τους υποχρεώσεις φτάνουν στους 655.907, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Ρουμανικής Εθνικής Τράπεζας. Η ουσιαστική αδυναμία των δανειοληπτών να καλύψουν τις τραπεζικές τους υποχρεώσεις, αποδίδεται στο σοβαρό πρόβλημα οικονομικής ρευστότητας που αντιμετωπίζει η ρουμανική οικονομία, ενώ οι τράπεζες από την πλευρά τους, οδηγούνται σε περιορισμό του δανεισμού⁴². «Η οικονομία της Ρουμανίας θα αναπτυχθεί κατά 1,5% φέτος, σε σχέση με την αναμενόμενη συρρίκνωση περίπου κατά 7% το 2009» δήλωσε ο Αναπληρωτής Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας, Cristian Popa. «Για το 2010 προβλέπουμε μέτρια θετική ανάπτυξη», είπε ο Popa στους δημοσιογράφους στις παρυφές οικονομικού συνεδρίου. «Οι άλλες οικονομίες της Ανατολικής Ευρώπης, ιδιαίτερα εκείνες που είναι περισσότερο εκτεθειμένες στην κατάρρευση της ζήτησης για εξαγωγές στη Δυτική Ευρώπη, υπέφεραν βαθιά πέρσι και ορισμένοι παράγοντες δείχνουν ότι παρόλο που προβλέπεται επιστροφή της ανάπτυξης σε θετικό έδαφος το 2010, δεν αναμένεται οξεία επαναφορά», όπως υπογράμμισε⁴³.

Στο ίδιο πλαίσιο προσπάθειας, «η Ρουμανία θα εκδώσει ευρωομόλογο αξίας ως και 1,5 δισ. ευρώ το πρώτο τρίμηνο του έτους, ελπίζοντας να επωφεληθεί από το τέλος του πολιτικού αδιεξόδου», ανέφεραν αξιωματούχοι του Υπουργείου Οικονομικών. Οι αναλυτές προέβλεψαν ότι η έκδοση θα προσελκύσει υψηλή ζήτηση. «Δεδομένου ότι είμαστε σε ευνοϊκή τάση και η πολιτική αναταραχή έχει λήξει θα εκδώσουμε ευρωομόλογο το πρώτο τρίμηνο», δήλωσε ο Αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών Bogdan Dragoi στους δημοσιογράφους. Νωρίτερα, ο Υπουργός Οικονομικών Sebastian Vladescu δήλωσε στο Reuters ότι «θέλει να λανσάρει το ευρωομόλογο "όσο το δυνατόν πιο σύντομα"». Ο κ. Dragoi

⁴¹ Marinas R, Ilie L. 06/01/2010. «Ρουμανία: Μείωση-έκπληξη των επιτοκίων για ενίσχυση της ανάπτυξης», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.balkans.com/gr>

⁴² 13/01/2010. «Προβλήματα αντιμετωπίζουν οι Ρουμάνοι δανειολήπτες», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.kathimerini.gr>

⁴³ Winfrey M. 20/01/2010. «Ρουμανική κεντρική τράπεζα: Προβλέπει επιστροφή οικονομίας στην ανάπτυξη», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.balkans.com/gr>

υπογράμμισε ότι «εξετάζει περισσότερες εκδόσεις ευρωομολόγων κατά τη διάρκεια του 2010». Το βελτιωμένο αίσθημα για τη Ρουμανία αποδείχθηκε επίσης από τη δημοπρασία για γραμμάτια του δημοσίου νωρίτερα στις 11 Ιανουαρίου 2010, όταν η κυβέρνηση πούλησε παραπάνω από τα προγραμματισμένα με μέση απόδοση 9,24%, έναντι 10% σε παρόμοιες δημοπρασίες το τέταρτο τρίμηνο του 2009. «Κρίνοντας από τα αποτελέσματα στις τελευταίες δημοπρασίες, την αύξηση της ισοτιμίας συναλλάγματος και τη συρρίκνωση των spread των CDS, η Ρουμανία βρίσκεται σε καλή φάση και η χρονική στιγμή φαίνεται κατάλληλη», σχολίασε ο Vlad Muscalu, αναλυτής στην ING Bank στο Βουκουρέστι. «Το Υπουργείο επιδιώκει να πουλήσει γραμμάτια και ομόλογα σε τοπικό νόμισμα αξίας 4 δισ. λέι (\$1,41 δισ.) τον Ιανουάριο και συνολικά 10-12 δισ. λέι το πρώτο τρίμηνο του έτους», ενώ δεν αποκάλυψε τον συνολικό αριθμό εκδόσεων για το 2010⁴⁴.

Βέβαια, στην εμπορική διακίνηση της ρουμανικής αγοράς τον περασμένο Νοέμβριο καταγράφηκε μείωση 9%, με εξαίρεση τις πωλήσεις αυτοκινήτων και μοτοσικλετών, σε σύγκριση με το επίπεδο εμπορικής διακίνησης το Νοέμβριο του 2008. Η μείωση της διακίνησης εμπορευμάτων αποδίδεται στη μειωμένη οικονομική ρευστότητα στην αγορά, με συνέπεια τη μείωση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών. Όπως προκύπτει λοιπόν, υπό τη λογική των εξελίξεων στη ρουμανική οικονομία, οποιαδήποτε κίνηση μείωσης του πραγματικού εισοδήματος των καταναλωτών (μισθωτών και συνταξιούχων) επηρεάζει αρνητικά και άμεσα την ομαλή λειτουργία του οικονομικού κύκλου (παραγωγή-εμπορία-αγορά προϊόντων)⁴⁵.

Φορολογία-Εισόδημα

Στη Ρουμανία, όταν το λογιστικό κέρδος επανεπενδύεται, είτε στην παραγωγή είτε για την απόκτηση νέου τεχνολογικού εξοπλισμού, απαλλάσσεται από τη φορολογία εισοδήματος μέχρι του ποσού του φόρου εισοδήματος που θα έπρεπε να καταβληθεί για την αντίστοιχη περίοδο. Η παροχή αυτή έχει αναδρομική ισχύ από 1η Οκτωβρίου 2009 και ισχύει μέχρι και τις 31 Δεκεμβρίου του 2010. Επιπλέον, από την 1η Μαΐου 2009, όλες οι Ρουμανικές Επιχειρήσεις θα είναι υποχρεωμένες να καταβάλουν έναν ελάχιστο φόρο εισοδήματος που θα υπολογίζεται επί του συνολικού τζίρου της τελευταίας φορολογικής περιόδου, με εξαίρεση ορισμένες κατηγορίες εισοδήματος. Ο φόρος αυτός θα ισούται με την υψηλότερη αξία μεταξύ του ελάχιστου εταιρικού φόρου και του υπολογισμένου εταιρικού φόρου. Για τις νέες εταιρείες, ο ελάχιστος εταιρικός φόρος θα υπολογίζεται με τζίρο που επετεύχθη κατά την τελευταία φορολογική περίοδο ίσο με το μηδέν. Μπορεί από την άλλη να επιτευχθεί αναβολή καταβολής των φορολογικών υποχρεώσεων από τους Ρουμάνους φορολογούμενους, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις: έχουν υποβληθεί όλες οι φορολογικές

⁴⁴ Pie L. 12/01/2010. «Ρουμανία: Σχεδιάζει έκδοση ευρωομολόγου ως και 1,5 δισ. Ευρώ το 1^ο 3μηνο», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.balkans.com/gr>

⁴⁵ 08/01/2010. «Ρουμανία-Μείωση της εμπορικής διακίνησης κατά 9% καταγράφηκε στην αγορά, το μήνα», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.express.gr>

δηλώσεις, δεν υπάρχουν καταχωρήσεις στο φορολογικό μητρώο για τον φορολογούμενο, ο φορολογούμενος δεν είναι σε πτωχευτική διαδικασία και μπορεί να παρέχει εγγυήσεις είτε εμπράγματα είτε με εγγυητικές επιστολές, οι οποίες θα καλύπτουν τουλάχιστον το 20% των οφειλών (για καθυστέρηση μέχρι τρεις μήνες) ή το 40% για καθυστερημένες οφειλές από τρεις έως έξι μήνες. Κατά τη διάρκεια της αναβολής, το επιτόκιο θα είναι 0,05% αντί του ισχύοντος 0,1%. Η διευκόλυνση αυτή θα ισχύει μέχρι τις 30 Ιουνίου του 2010⁴⁶.

«Η ρουμανική κυβέρνηση αποφάσισε τη σύσταση διπλουργικού συμβουλίου, για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος της φοροδιαφυγής», σύμφωνα με δηλώσεις του πρωθυπουργού της. Η επιτροπή θα δραστηριοποιηθεί για την επιτήρηση του μηχανισμού ελέγχου της πορείας των φορολογικών εσόδων, καθώς ο κεντρικός προϋπολογισμός της Ρουμανίας αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα υστέρησης εσόδων. Η κατάσταση γίνεται ακόμη πιο δύσκολη από το περιορισμένο επίπεδο οικονομικής ρευστότητας στον κεντρικό προϋπολογισμό, που έχει ως συνέπεια την άμεση εξάρτηση άσκησης της δημοσιονομικής πολιτικής της Ρουμανίας, από τον εξωτερικό δανεισμό⁴⁷. «Η επιβολή φόρου κοινωνικής ασφάλισης και συνταξιοδότησης στα εισοδήματα είναι κανονικό οικονομικό μέτρο, το οποίο είναι συμβατό με την οικονομική πολιτική της ρουμανικής κυβέρνησης» δήλωσε ο Υπουργός των Οικονομικών, Sebastian Vlanteskou. Παράλληλα, εξετάζονται μέτρα για την επιβολή κοινωνικής φορολογίας στα συμβόλαια οικονομικής, εμπορικής και επιχειρηματικής συνεργασίας. Η εφαρμογή του μέτρου εντάσσεται στις προσπάθειες αύξησης των δημόσιων εσόδων για την εξασφάλιση πόρων συνταξιοδοτικής και κοινωνικής πολιτικής⁴⁸.

«Νέος συνταξιοδοτικός νόμος θα συζητηθεί στο ρουμανικό Κοινοβούλιο, ενώ η διαδικασία της ψήφισής του θα έχει ολοκληρωθεί μέσα στο επόμενο τρίμηνο», σύμφωνα με δηλώσεις του αρμόδιου υπουργού Οικονομικών, Mixay Seitan. Η εξέλιξη αυτή προσδιορίζεται μετά την ολοκλήρωση του τελευταίου κύκλου αξιολόγησης της ρουμανικής οικονομίας, από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ)⁴⁹.

⁴⁶ Eurofast. net. 06/01/2010. «Φορολογική και Λογιστική Επισκόπηση για την Ρουμανία από την Eurofast», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

⁴⁷ 08/01/2010. «Ρουμανία: Διπλουργική για το θέμα της φοροδιαφυγής», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.kathimerini.gr>

⁴⁸ 11/01/2010. «Η κυβέρνηση συζητά την επιβολή φόρου κοινωνικής ασφάλισης», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.kathimerini.gr>

⁴⁹ 25/01/2010. «Μέσα στο επόμενο τρίμηνο θα ψηφιστεί ο νέος συνταξιοδοτικός νόμος», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.express.gr>

Real Estate

Αρνητική είναι η αποτίμηση των Ρουμάνων επιχειρηματιών για την πορεία της αγοράς κατά το 2009. Επιχειρηματίες, όπως ο Dan Ioan Pop, με τη συνολική κεφαλαιοποίηση των επιχειρήσεων του να φτάνει στα 32 εκατ. ευρώ, επισημαίνουν τη δραματική μείωση των πωλήσεων, αλλά και την αποχώρηση των ξένων επενδυτών. Οι εκτιμήσεις της αγοράς αναφέρουν ότι οι ξένοι επενδυτές και επιχειρηματίες εγκατέλειψαν τη ρουμανική αγορά, στην οποία είχαν τον έλεγχο ποσοστού από 25% έως 40% της οικονομικής δραστηριότητας. Το φαινόμενο της αποχώρησης των ξένων επενδυτών παρατηρείται σε μεγάλη έκταση στον κλάδο των μεσιτικών συναλλαγών (real estate). Ο κλάδος αυτός, γνώρισε άμεσα τις συνέπειες της έλλειψης οικονομικής ρευστότητας στην αγορά, καθώς οι τιμές των διαμερισμάτων μειώθηκαν κατά 20% από τις μέγιστες τιμές του 2008. Έτσι, σήμερα βρίσκονται στο επίπεδο τιμών του 2006⁵⁰. Από την άλλη πλευρά, μείωση ενοικίων για τα διαμερίσματα τριών δωματίων στην περιοχή του Βουκουρεστίου, από τα 600 στα 350 ευρώ, καταγράφηκε σε χρονικό διάστημα μικρότερο της τελευταίας διετίας, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία για τις μεσιτικές συναλλαγές, που δημοσιεύονται στον Τύπο της Ρουμανίας. Η εξέλιξη αυτή, αποδίδεται στην έλλειψη οικονομικής ρευστότητας, η οποία παρατηρείται στη ρουμανική αγορά εξαιτίας της σφιχτής δανειοδοτικής πολιτικής που ακολουθούν οι τράπεζες στη χορήγηση στεγαστικών δανείων. Ως συνέπεια της πολιτικής αυτής έχουν πληγεί και απαξιωθεί τα διαμερίσματα προς πώληση, με συνέπεια την αύξηση της διάθεσης του αριθμού διαμερισμάτων προς ενοικίαση, σε χαμηλές τιμές⁵¹.

Ενέργεια

Δραστική μείωση κατά 59,7% καταγράφηκε στις εισαγωγές φυσικού αερίου στη Ρουμανία κατά το 11μηνο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου του 2009, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Εθνικού Ινστιτούτου Στατιστικής, στο Βουκουρέστι. Έτσι, η Ρουμανία κατά την προηγούμενη χρονιά εισήγαγε 1,4 εκατ. τόνους ισοδύναμου πετρελαίου (toe) φυσικού αερίου, σε σύγκριση με την εισαγωγή 2,065 εκατ. τόνων (toe) φυσικού αερίου, κατά το αντίστοιχο 11μηνο του 2008. Η μείωση των εισαγωγών φυσικού αερίου αποδίδεται στις συνέπειες της έλλειψης οικονομικής ρευστότητας κατά την προηγούμενη χρονιά, τόσο στο επίπεδο της παραγωγικής βάσης της ρουμανικής οικονομίας όσο και στο επίπεδο των αναγκών θέρμανσης, από τα νοικοκυριά⁵². Όμως, «οι εισαγωγές φυσικού αερίου στο δίκτυο της Ρουμανίας ενισχύθηκαν με επιπλέον

⁵⁰ 12/01/2010. «Ρουμανία: Σημαντική η αποχώρηση των επενδυτών real estate», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.kathimerini.gr>

⁵¹ 26/01/2010. «Μείωση των ενοικίων στα διαμερίσματα καταγράφεται στην περιοχή του Βουκουρεστίου», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.express.gr>

⁵² 25/01/2010. «Ρουμανία: Δραστική μείωση στις εισαγωγές φυσικού αερίου», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.kathimerini.gr>

ποσότητες 2 εκατ. κυβικών μέτρων την 27 και 28 Ιανουαρίου 2010», σύμφωνα με τον γενικό γραμματέα του υπουργείου των Οικονομικών, Tountor Serban. Η αύξηση αυτή του ενεργειακού αποθέματος της Ρουμανίας κατά το 48ωρο αυτό έγινε προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι αυξημένες ενεργειακές ανάγκες από το κύμα κακοκαιρίας και πολικών θερμοκρασιών που πλήττει τη χώρα. Η συνολική ποσότητα φυσικού αερίου στο ρουμανικό δίκτυο αγωγών, φτάνει στα 67,1 εκατ. κυβικά μέτρα, ενώ το σύστημα διάθεσης φυσικού αερίου της χώρας μπορεί να ανταποκριθεί στις αυξημένες ανάγκες ζήτησης, σύμφωνα με τις αρμόδιες υπηρεσίες⁵³. Η Ρουμανία ήρε την κατάσταση έκτακτης ανάγκης για την ενέργεια στις 29 Ιανουαρίου «μετά τις πολικές θερμοκρασίες νωρίτερα μέσα στην εβδομάδα οι οποίες άσκησαν πίεση στο σύστημα παράδοσης αερίου της χώρας», όπως δήλωσε ο Υπουργός Οικονομίας Adriean Videanu. Προβλέπονται θερμότερες θερμοκρασίες και οι Ρουμάνοι αξιωματούχοι έχουν δηλώσει ότι «η πίεση αερίου στο δίκτυο μεταφορών έχει σταθεροποιηθεί». Η Ρουμανία κήρυξε κατάσταση έκτακτης ανάγκης στις 25 Ιανουαρίου, αφού οι θερμοκρασίες έπεσαν μέχρι στους -35 βαθμούς Κελσίου, αυξάνοντας τη ζήτηση για θέρμανση και προκαλώντας δυσλειτουργία στο σύστημα παράδοσης. Αξιωματούχοι επίσης αντικατέστησαν το αέριο στα εργοστάσια ηλεκτροπαραγωγής καύσης αερίου με καύσιμο πετρέλαιο. Η χώρα, που παράγει περίπου το 60% των δικών της προμηθειών και είναι η μεγαλύτερη παραγωγός φυσικού αερίου στην Κεντρική Ευρώπη και τα Βαλκάνια - αύξησε τις εισαγωγές ρωσικού αερίου για να βοηθήσει στην κρίση και έκλεισε το αέριο σε πέντε μεγάλα χημικά και άλλα βιομηχανικά εργοστάσια για να εξασφαλίσει θέρμανση για τις κατοικίες⁵⁴.

⁵³ 27/01/2010. «Ρουμανία: Εισαγωγή φυσικού αερίου για την αντιμετώπιση του ψύχους», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.kathimerini.gr>

⁵⁴ Ilie L. 29/01/2010. «Ρουμανία: Σχεδιάζει λήξη κατάστασης έκτακτης ανάγκης για ενέργεια στις 29 Ιανουαρίου», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.balkans.com/gr>